



vision

Η μεταφραστική μέθοδος και η διδασκαλία της μετάφρασης

Dr. Svetlana Berikashvili
Tbilisi State University

17.03.2018



Μέθοδοι διδασκαλίας ξένης γλώσσας

- **γραμματικής και μετάφρασης (Grammar-translation Method)**
- **αντιπαραβολική ανάλυση (Contrastive Analysis)**
- **ακουστική μέθοδος (Audiolingual Method)**
- **επικοινωνιακή μέθοδος (Communicative Method)**
- **φυσική προσέγγιση (Natural Approach)**
- **διεργαστική διδασκαλία (Processing Instruction)**
- **εστίαση στον τύπο (Focus on Form)**
- **διεκπεραιωτικές δραστηριότητες (Task-based Approach)**
- **μινιμαλιστική μέθοδος (Minimalist Method)**

vision



μεταφραστική μέθοδος

ακουστική μέθοδος

επικοινωνιακή μέθοδος



Επικοινωνιακή μέθοδος

- καταλληλότητα (η γλωσσική χρήση πρέπει να είναι κατάλληλη για την επικοινωνιακή περίσταση, ασκήσεις: προσομοιώσεις καταστάσεων και παιχνίδια ρόλων)
- εστίαση στο μήνυμα (ασκήσεις μεταφοράς πληροφοριών και ασκήσεις πληροφοριακού κενού)
- ψυχογλωσσική επεξεργασία (ενεργοποίηση της επιλεκτικής προσοχής)
- διακινδύνευση (οι μαθητές καλούνται να μάθουν από τα λάθη τους)
- ελεύθερη εξάσκηση (ταυτόχρονη εξάσκηση ποικίλων υποδεξιότητων, ομαδικές δραστηριότητες)



Ανθρώπινη μετάφραση (Human Translation)

- προφορική (διερμηνεία)
- γραπτή (μετάφραση)

Μηχανική μετάφραση (Mechanical Translation)

- αυτόματη μετάφραση χωρίς βοήθεια του ανθρώπου

Μετάφραση υποβοηθούμενη από ηλεκτρονικό υπολογιστή (Computer Aided Translation)

VISION



Είδοι μετάφρασης

- **ενδογλωσσική ή αναδιατύπωση**

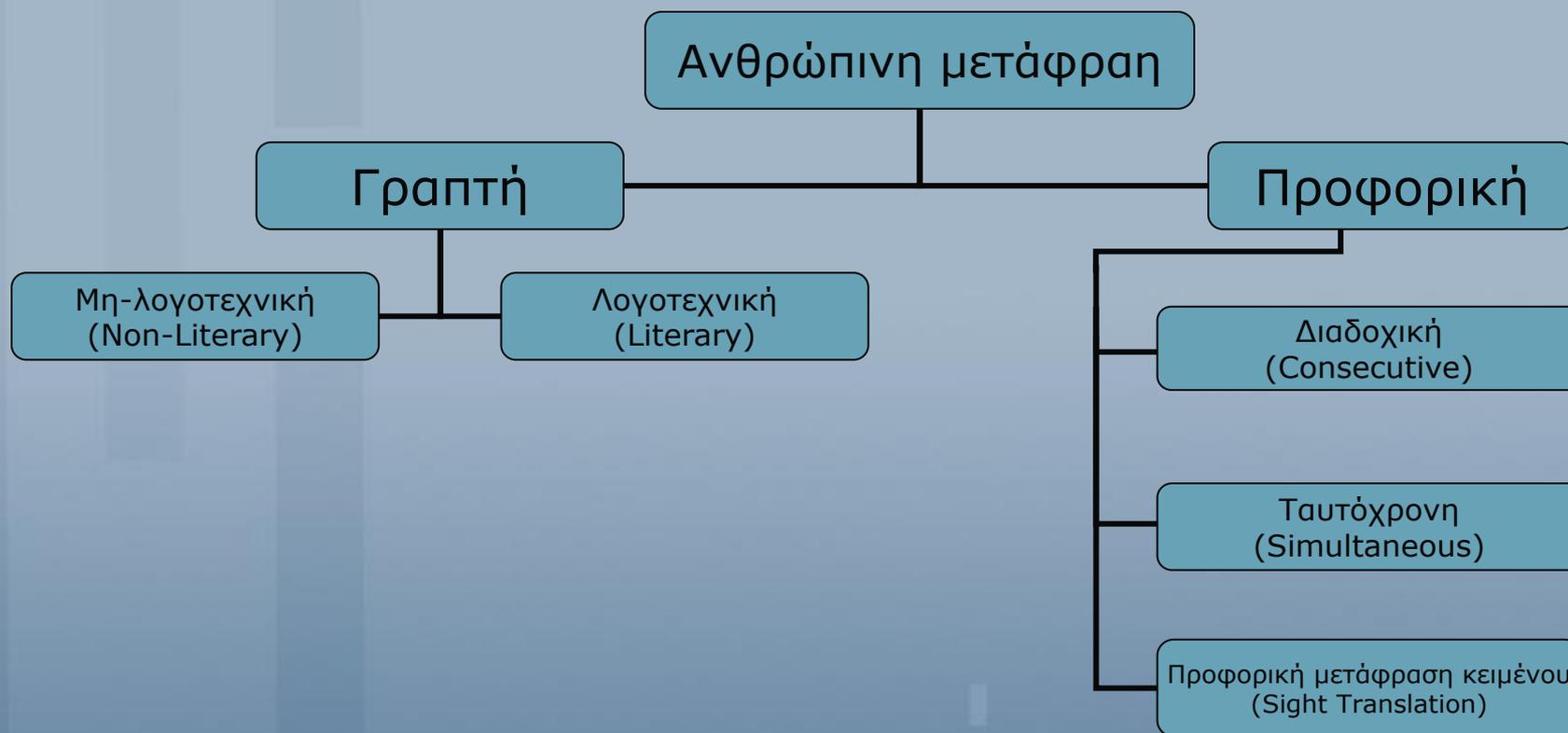
η ερμηνεία των γλωσσικών σημείων μέσω άλλων σημείων της ίδιας γλώσσας

- **η διαγλωσσική ή μετάφραση καθαυτή**

η ερμηνεία των γλωσσικών σημείων μέσω μιας άλλης γλώσσας (ανάμεσα σε 2 γραπτές γλώσσες)

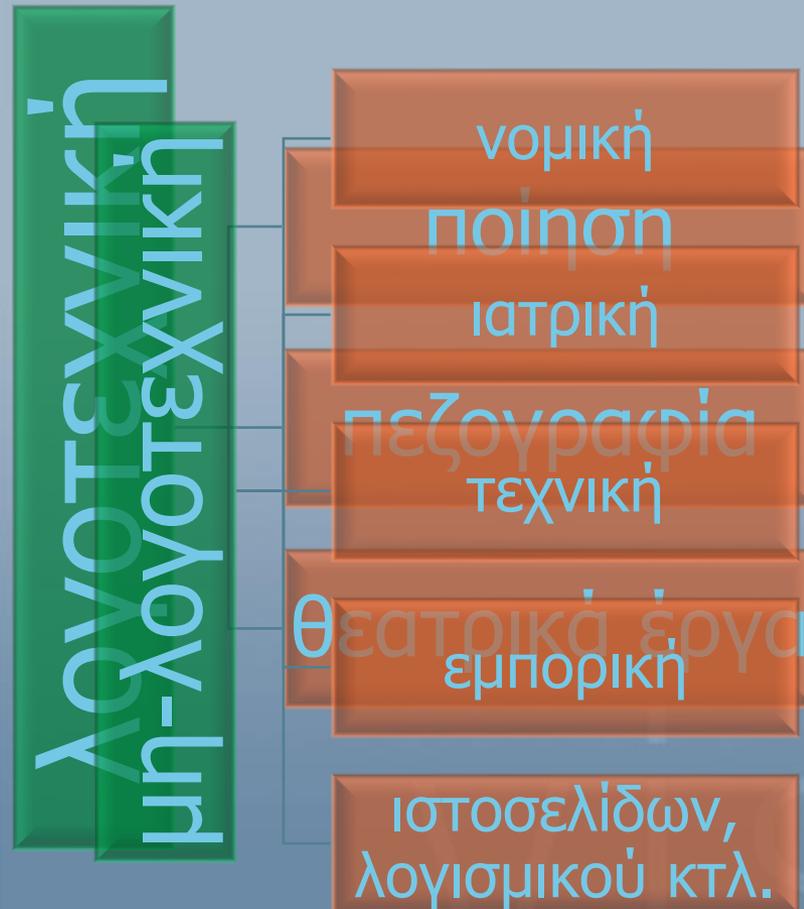
- **η διασημειωτική ή μετάλλαξη**

η ερμηνεία των γλωσσικών σημείων μέσω μη λεκτικών σημειακών συστημάτων





Τύποι μεταφράσεων



Τύποι διερμηνείας

διερμηνεία

ταυτόχρονη

διαδοχική

ψιθυριστή

της συνοδείας

διαπραγματεύσεων

σε δικαστήριο

προφορική
μετάφραση κειμένου





Ο διερμηνέας

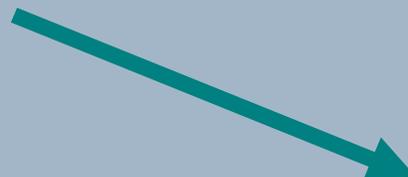
- κάνει μετάφραση αμέσως, δεν μπορεί να επιδιορθώσει αυτό που είπε
- πρέπει να μεταφράσει συγχρόνως το απαγγελλόμενο κείμενο και να συγκρατήσει στη μνήμη πολλές πληροφορίες
- μπορεί να παραλείψει μερικές λέξεις που δεν είναι σημαντικές

Ο μεταφραστής

- μπορεί να κάνει και επιδιόρθωση και επιμέλεια του κειμένου
- έχει την ευκαιρία να γνωρίσει από πριν το κείμενο
- δεν μπορεί να ξεφύγει από το πρωτότυπο



Η χρήση της μετάφρασης



στο επάγγελμα του μεταφραστή

στη γλωσσική διδασκαλία



σκοπός:
η μεταφορά μηνύματος

σκοπός:
η κατανόηση



Η χρήση της μετάφρασης

Κατά τη γλωσσική διδασκαλία

Πλεονεκτήματα χρησιμοποίησης της μετάφρασης

- καλύτερη κατανόηση και απομνημόνευση
- γρηγορότερη εκμάθηση
- εξοικονομία χρόνου κατά τη διδασκαλία

vision



Η χρήση της μετάφρασης

Κατά τη γλωσσική διδασκαλία

Μειονεκτήματα χρησιμοποίησης της μετάφρασης

- οι μαθητές δεν έχουν εξειδίκευση στην παραγωγή του λόγου
- συνηθίζουν να βρίσκουν εύκολες λύσεις
- δεν υπάρχουν πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας

vision



Διδακτική της μετάφρασης



Δυσκολίες



Στρατηγικές



Εργαλεία



Δραστηριότητες

VISION



Διδακτική της μετάφρασης

1

Δυσκολίες

Οι *Μεταφραστικές δυσκολίες* είναι αποτέλεσμα της απουσίας παραλληλίας μεταξύ της γλώσσας-πηγής (ΓΠ) και της γλώσσας-στόχου (ΓΣ) τόσο στο ενδογλωσσικό όσο και στο εξωγλωσσικό επίπεδο.

Οι *Μεταφραστικές δυσκολίες* προκύπτουν, όταν δεν μπορεί να εφαρμοστεί μια «μια προς μια» λεξιλογική, συντακτική ή μορφολογική αντιστοιχία μεταξύ της δομής του κειμένου της ΓΠ και της δομής του κειμένου της ΓΣ.



Διδακτική της μετάφρασης

1

Δυσκολίες

Λάθη παρεμβολής

- Τα συντακτικά λάθη
π.χ. η δομή της ελληνικής γλώσσας επιτρέπει μακροσκελείς φράσεις αποτελούμενες από πολλές προτάσεις συνδεδεμένες μεταξύ τους με μάλλον περίπλοκο τρόπο. Ο μεταφραστής είναι αναγκασμένος να διασπάσει την ελληνική φράση σε μικρότερες προτάσεις, να επαναλάβει το Υποκείμενο ή και το Αντικείμενο κτλ.



Διδακτική της μετάφρασης

1

Δυσκολίες

Θέματα για ανάλυση

- *Δομική ανάλυση:
π.χ. διάταξη των μονημάτων στο εκφώνημα, μετατόπιση γραμματικών τάξεων, χρόνος ρημάτων, χρήση αντωνυμιών, δήλωση λειτουργιών κ.α.*

vision



Διδακτική της μετάφρασης

1

Δυσκολίες

Λάθη παρεμβολής

- Τα λεξιλογικά λάθη
π.χ. η «σημασία» ένος λεξιλογικού στοιχείου, λ.χ. «σπίτι» πρέπει να ειδωθεί σε σχέση με τις καταστάσεις (συνθήκες) στις οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

vision



Διδακτική της μετάφρασης

1

Δυσκολίες

Θέματα για ανάλυση

- *Λεξιλογική ανάλυση:
π.χ. λεξιλογικά-σημασιολογικά κενά λόγω διαφορετικών
κοινωνικοπολιτιστικών πραγματικοτήτων, παγιώμενες
εκφράσεις, ιδιωτισμοί κ.α.*

vision



Διδακτική της μετάφρασης

2

Στρατηγικές

1. Αμέση ή «κατά λέξη» μετάφραση
(εφαρμόζεται κυρίως στα λογοτεχνικά κείμενα)
2. Έμμεση ή «ελεύθερη» μετάφραση
(εφαρμόζεται, κυρίως, στα μη-λογοτεχνικά κείμενα)

vision



Διδακτική της μετάφρασης

2

Στρατηγικές

Αμέση ή «κατά λέξη» μετάφραση

1. Το δάνειο

οι λέξεις της ΓΠ μεταφέρονται αυτούσιες στη ΓΣ

2. Το έκτυπο

«ιδιαίτερο είδος δανείου» με κατά λέξη μετάφραση της λέξης, της έκφρασης ή και της δομής της ΓΠ

3. Η κατά λέξη μετάφραση

«λέξη προς λέξη» μετάφραση



Διδακτική της μετάφρασης

2

Στρατηγικές

Έμμεση ή «ελεύθερη» μετάφραση

1. Η μετατόπιση (transposition)
ένα μέρος του λόγου αντικαθιστάται με ένα άλλο, χωρίς να αλλάξει το νόημα του μηνύματος
2. Η μετατροπή (modulation)
αποδίδει το μήνυμα αλλά από διαφορετική οπτική γωνία σε σχέση με αυτήν της ΓΠ



Διδακτική της μετάφρασης

2

Στρατηγικές

Έμμεση ή «ελεύθερη» μετάφραση

3. Η ισοδυναμία (equivalence)

το μήνυμα της ΓΠ μεταφράζεται μ' ένα εντελώς διαφορετικό μήνυμα στη ΓΣ, το οποίο έχει όμως το ίδιο νόημα

4. Η προσαρμογή (adaptation)

όταν προσπαθούμε να μεταφράσουμε μία κατάσταση, η οποία δεν έχει αντίστοιχη λόγω πολιτιστικά διαφορετικού πλαισίου



Διδακτική της μετάφρασης

3

Εργαλεία

1. Λεξικά (έντυπα ή διαδικτυακά)
2. Λογισμικά μηχανικής μετάφρασης, μεταφραστικές μνήμες
3. Βάσεις δεδομένων, σώματα κειμένων

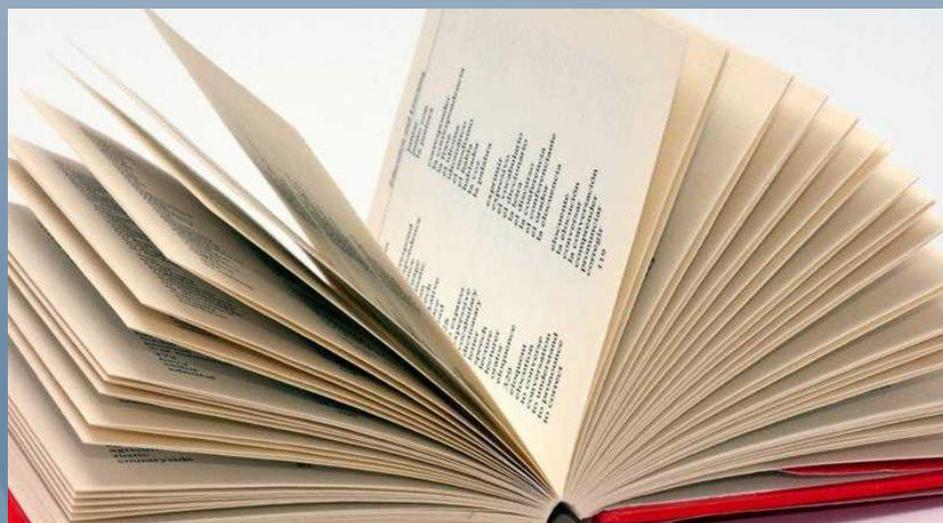


Διδακτική της μετάφρασης

3

Εργαλεία

Λεξικά (έντυπα ή διαδικτυακά)

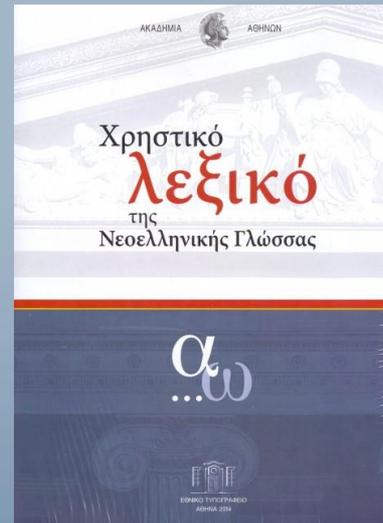
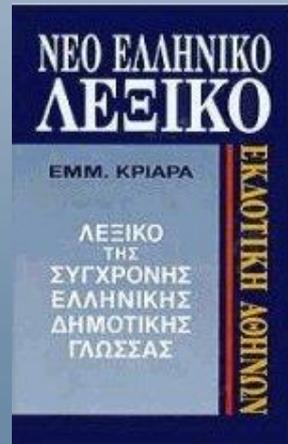
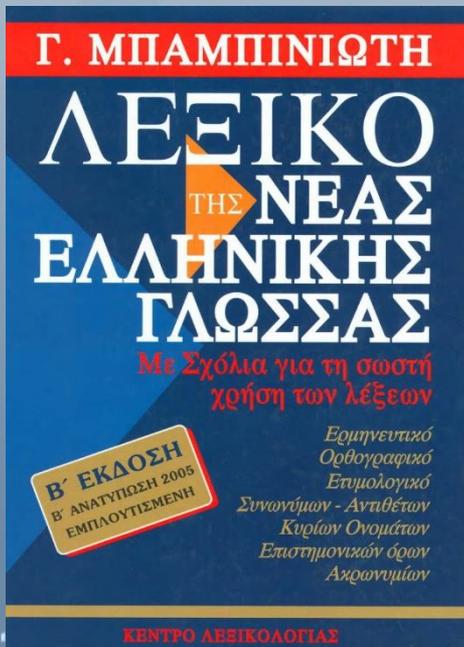




Διδακτική της μετάφρασης

3

Εργαλεία



vision



Διδακτική της μετάφρασης

3

Εργαλεία

ქართულ-ახალბერძნული
ლექსიკონი
ΓΕΩΡΓΙΑΝΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΛΕΞΙΚΟ

მხირე ახალბერძნულ/
ქართული
ლექსიკონი
ΜΙΚΡΟ ΕΛΛΗΝΟΓΕΩΡΓΙΑΝΟ
ΛΕΞΙΚΟ

ახალბერძნულ/
ქართული
ლექსიკონი

ΕΛΛΗΝΟΓΕΩΡΓΙΑΝΟ
ΛΕΞΙΚΟ

Διδακτική της μετάφρασης

idioms.iliauni.edu.ge/?c=ka

მთავარი ინსტრუქცია პროექტის შესახებ

3

ილიოპური გამოთქმების ლექსიკონი

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

ახალბერძნულ-ქართული **δ***

- ▾ **δάγκανε τα χείλια** /dángane ta xília/ - ტუჩები დაიკვნიტე
- **δάγκασε τη γλώσσα του** /dángase ti glóssa tu/ - 1. ენაზე იკბინა; 2. ენას კბილი დააჭირა
- **δαγκώνω τη λαμαρίνα** /dangóno ti lamarína/ - მიყვარდება (ვინმე)
- **δάκρυα αίματος** /dákria ématos/ - სისხლის ცრემლები
- **δάκρυα χαράς** /dákria xarás/ - სიხარულის ცრემლები
- **δάκτυλος Θεού** (δάκτυλος Κυρίου) /dáktilos theú (kiríu)/ - ღვთის, მეუფის ხემა
- **δανεικά κι αγύριστα** /daniká ki ajírista/ - დაკარგული (დაუბრუნებელი) სესხი
- **δανείσου, καλοπήρωσε, να σε ξαναδανείσουν** /danísu, kalopírose, na se ksanaðanísun/ - ისეხე, ვალი დროზე გაისტუმრე და კვლავ გასესხებენ
- **δάσκαλε που διδασκες και νόμους δεν εκράτησες** /dás kale pu díðaskes ke nómus ðen ekrátises/ - ფიცი მწამს, ბოლო მაკვირვებს
- **δάσος από λόγχες** /dásos apó lógxes/ - ხიმტების ტყე
- **δάσος από χέρια** /dásos apó xéria/ - ხელების ტყე
- **δάφνιστο Σπαρτιά** /dáfni sto spárta/ - დაუნასი კორინთელი



Διδακτική της μετάφρασης

3

Εργαλεία

**Λογισμικά μηχανικής μετάφρασης,
μεταφραστικές μνήμες**

Μηχανική μετάφραση (Mechanical Translation)

Μετάφραση υποβοηθούμενη από ηλεκτρονικό υπολογιστή (Computer Aided Translation)

Διδακτική της μετάφρασης

← → ↻ www.sdltrados.com



SDL* Trados

Store Login Language Search Menu

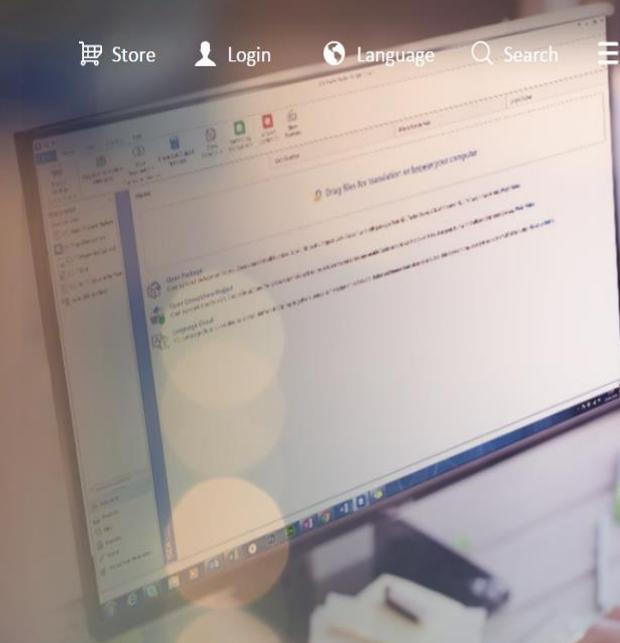


SDL Trados Studio
2017

Translate faster and ensure quality
with the **industry leading translation software**

[Learn more](#)

[Buy](#)



Leading translation software for everyone...

Over 250,000 translators and 80% of the localization community trust SDL's industry-leading translation software. We've been in the language business for 30 years and we understand what matters most to language professionals.



Help us improve our
website by sharing your
feedback.



Διδακτική της μετάφρασης

3

Εργαλεία

Βάσεις δεδομένων, σώματα κειμένων

The screenshot shows the LAWNET website, which is a legal search engine. The header includes the LAWNET logo and navigation tabs for 'ΝΟΜΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ', 'LAW NEWS', 'ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ', 'ΔΙΚΑΙΟΥΝΗ', 'ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΕΙΕΣ', and 'ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ'. A search bar is located in the top right. Below the header, there are promotional banners for 'ΝΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ' and 'ΣΧΟΛΗ ΔΙΚΑΣΤΩΝ 2017'. The main content area features a 'Νομικό Λεξικό' (Legal Dictionary) with a table of terms and their definitions in Greek and English. A sidebar on the right contains a 'για δικηγόρους' (for lawyers) section and a 'NEWSROOM' section.

The screenshot shows the IATE search interface. At the top, there is the IATE logo and the text 'InterActive Terminology for Europe'. A language dropdown menu is set to 'English (en)'. Below this, there are links for 'My search preferences', 'Remove my search preferences', and 'Help'. The main search area is titled 'Search criteria' and includes a search term input field, a 'Search' button, and a 'Source language' dropdown set to 'el - Greek'. There is also a 'Target languages' section with a grid of checkboxes for various languages, including 'en' which is checked. A note states '* This symbol indicates a mandatory field'. Below the search criteria, there is an 'Optional criteria' section with a dropdown for 'Choose the domain associated with your query' and a 'Type of search' section with radio buttons for 'Term', 'Abbreviation', and 'All'. At the bottom, there is a footer with the text 'iate diffusion version 1.17 © Copyright Disclaimer Download IATE About IATE FAQ IATE 2 Contact us'.

Διδακτική της μετάφρασης

www.sek.edu.gr



πώς κι από ποῦ ἀκουμπάει τ'ώμέγα στὸ ἄλφα

Σώμα Ελληνικών Κειμένων

Σύνδεση

Όνομα:

Συνθηματικό:

[Εγγραφή](#)
[Ξέχασα το συνθηματικό μου...](#)

Σώμα Ελληνικών Κειμένων

Το Σώμα Ελληνικών Κειμένων (ΣΕΚ) δημιουργήθηκε με στόχο τη γλωσσολογική έρευνα της Ελληνικής και είναι το πρώτο ηλεκτρονικό σώμα κειμένων που περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα προφορικών και γραπτών κειμενικών ειδών της σύγχρονης γλώσσας.

Το Σώμα Ελληνικών Κειμένων αποτελεί προϊόν της συνεργασίας των Πανεπιστημίων Αθηνών και Κύπρου και η δημιουργία του χρηματοδοτήθηκε από την Επιτροπή Ερευνητικών Προγραμμάτων του Πανεπιστημίου Κύπρου ([Περισσότερες πληροφορίες](#)) και το πρόγραμμα ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ (με χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και Εθνικών Πόρων: ΕΠΕΑΕΚ Ι) ([Περισσότερες πληροφορίες](#)). Η ιστοσελίδα αυτή χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα «Καποδιστριας» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Έργο: «Κατασκευή εναλλακτικής ιστοσελίδας διαπαφής με το Σώμα Ελληνικών Κειμένων», Πρόγραμμα με Κ.Α. 70/4/760, Επιστημονικός υπεύθυνος: Διονύσης Γούτσος).

Για να δείτε τον πλήρη κατάλογο των αρχείων του ΣΕΚ, πατήστε [εδώ](#).

Για να παραπέμψετε στο ΣΕΚ, αναφερθείτε στο:

Δ. Γούτσος (2003). Σώμα Ελληνικών Κειμένων: Σχεδιασμός και υλοποίηση. *Πρακτικά του 6ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης, 18-21 Σεπτεμβρίου 2003*. [Ηλεκτρονική δημοσίευση](#).

D. Goutsos (2010). The Corpus of Greek Texts: A reference corpus for Modern Greek. *Corpora 5 (1)*, 29-44 [Ηλεκτρονική δημοσίευση](#).





Διδακτική της μετάφρασης

4

Δραστηριότητες

1-η δραστηριότητα

Να μεταφραστεί κείμενο με μια από τις μηχανές της μετάφρασης, π.χ. Google Translate

Να ζητηθεί από τους μαθητές: (α) να βρουν τα λάθη, (β) να τα εξηγήσουν, (γ) να τα διορθώσουν



Διδακτική της μετάφρασης

4

Δραστηριότητες

2-η δραστηριότητα

Να εισαχθεί κείμενο στη γλώσσα-πηγή και να μεταφραστεί χρησιμοποιώντας ένα από τα λογισμικά της μετάφρασης, π.χ. Systran

Να ζητηθεί από τους μαθητές: (α) να κάνουν σύγκριση των μεταφράσεων, (β) να εντοπισούν διαφορές, (γ) να προσπαθήσουν να τις εξηγήσουν



Διδακτική της μετάφρασης

4

Δραστηριότητες

3-η δραστηριότητα

Να αναλυθούν ήδη υπάρχουσες μεταφράσεις σε παράλληλα σώματα κειμένων ή μεταφραστικά λογισμικά, π.χ. στο Trados

Να ζητηθεί από τους μαθητές: (α) να κάνουν σύγκριση του πρωτότυπου με το μετάφρασμα, (β) να εντοπισούν διαφορές, (γ) να προσπαθήσουν να τις εξηγήσουν



Διδακτική της μετάφρασης

4

Δραστηριότητες

4-η δραστηριότητα

Να επιλεγθεί το κείμενο με παγιώμενες φράσεις, π.χ. ιδιωτισμούς, να γίνει αυτόματη μηχανική μετάφραση και να δοθεί στους μαθητές μόνο μετάφρασμα

Να ζητηθεί από τους μαθητές: (α) να εντοπίσουν τους ενδεχόμενους ιδιωτισμούς, (β) να βρουν τη σωστή μετάφραση χρησιμοποιώντας το on-line λεξικό ιδιωτικών εκφράσεων



Διδακτική της μετάφρασης

4

Δραστηριότητες

5-η δραστηριότητα

Να προσομοιωθεί η κατάσταση της διερμηνευτικής διαδικασίας με το παιχνίδι του «διερμηνέα»

Να ζητηθεί από τους μαθητές: (α) να κρατήσουν τις σημειώσεις, (β) να προσπαθήσουν να κάνουν μετάφραση εκ μνήμης, (γ) να κάνουν ερωτήσεις



Διδακτική της μετάφρασης

4

Δραστηριότητες

6-η δραστηριότητα

Να επιλεγθούν από ερμηνευτικά λεξικά κάποιες λέξεις και να δουλέψουν οι μαθητές σε ομάδες

Να ζητηθεί από τους μαθητές: (α) να βρουν την πιο σωστή μετάφραση βασίζοντας στην ερμηνεία του λεξικού, (β) να παράγουν προτάσεις, για να δουν την χρήση της λέξης στα συμφραζόμενα



Η χρήση της μετάφρασης

Συμπεράσματα για την χρήση της μετάφρασης κατά τη διδασκαλία

- Το μεγαλύτερο μέρος της διδασκαλίας πρέπει να γίνεται στη γλώσσα-στόχο, στην περίπτωσή μας Ελληνική
- Η μητρική γλώσσα μπορεί να χρησιμοποιηθεί εκεί που κρίνεται απαραίτητο από τον δάσκαλο (π.χ. στην εξήγηση γραμματικών κανόνων, η κατά την απόδοση των μη μεταφράσιμων λέξεων ή φράσεων)



Η χρήση της μετάφρασης

Συμπεράσματα για την χρήση της μετάφρασης κατά τη διδασκαλία

- Η μετάφραση μπορεί και πρέπει να διδαχτεί ξεχωριστά στην τάξη εφόσον ο απώτερος στόχος της διδασκαλίας ελληνικής στη Γεωργία είναι επαγγελματική κατάρτιση των διδασκόμενων στο μεταφραστικό τομέα
- Πρέπει να αξιολογήσουμε στην τάξη και τις δύο μορφές μετάφρασης, ώστε να διδάξουμε στους μαθητές κάποιες δεξιότητες απαραίτητες για μετάφραση



Η χρήση της μετάφρασης

Συμπεράσματα για την χρήση της μετάφρασης κατά τη διδασκαλία

- Η χρήση των λογισμικών μηχανικής μετάφρασης βοηθάει ουσιαστικά στην κατάκτηση της γλώσσας
- Η (δι)ερμηνευτική προσέγγιση της μετάφρασης, φαίνεται να έχει αρκετά κοινά σημεία με την επικοινωνιακή μέθοδο της διδασκαλίας της ομιλίας

VISION



«Η μεταφραστική πράξη, είτε ως διαδικασία είτε ως αποτέλεσμα διευκολύνει την εκμάθηση μιας γλώσσας αφής στιγμής παρέχει στο σπουδάζοντα την ευκαιρία να εξετάσει τις ομοιότητες, τις αναλογίες και τις διαφορές των εν παρουσία επικοινωνιακών συστημάτων και να εντοπίσει τα προβληματικά εκείνα σημεία, μορφοσυντακτικού κυρίως επιπέδου, τα οποία πηγάζουν από τις ελλιπές γνώσεις σ' αυτή την ίδια τη μητρική μας γλώσσα».

(Galisson 1980: 65)